

چرا حزب‌الله وزارت بهداشت لبنان را می‌خواهد

به قلم حنین غدار (/fa/experts/hnyn-ghdar-0/)

۱۹ اکتبر ۲۰۱۸

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/why-does-hezbollah-want-lebanons-health-ministry
العربية (/policy-analysis/lmadha-yryd-hzb-allh-wzart-alsht-fy-lbnan/)

درباره نویسنده

حنین غدار (/fa/experts/hnyn-ghdar-0/)

حنین غدار هموند فریدمن در برنامه گدولد در انستیتو واشنگتن است که بر سیاست کشورهای عربی متمرکز است. در این برنامه مطالعات او در حوزه سیاست‌های شیعیان در سرزمین شام است.

تحلیل کوتاه

مشکلات اقتصادی ایران چنانکه گزارش می‌شود باعث کاهش جریان حمایت مالی ایران از گروه حزب‌الله شده و این گروه مجبور شده به دنبال منابع مالی دیگری برای ریخت‌وپاش‌های خود در داخل کشور باشد

از زمان انتخابات مجلس در ماه می سعد حریری نخست‌وزیر لبنان در حال مذاکره با احزاب رقیب برای تشکیل یک دولت جدید بوده است. ظاهراً وی بر این باور است که می‌تواند یک کابینه تقسیم قدرت شبیه دو دولت وحدت ملی گذشته تشکیل دهد. ولی حزب‌الله و گروه‌های موافک آن در دولت‌های قبلی به عنوان اقلیت مشارکت داشتند در حالی که اکنون ائتلاف آن‌ها اکثریت مجلس را کنترل می‌کند و به نظر می‌رسد که علاقه زیادی به تقسیم قدرت نداشته باشند.

حزب‌الله به جای در نظر گرفتن صندلی‌های کابینه برای خود رویکردی حسابگرانه نسبت به این وضعیت در پیش گرفته و به مخالفان خود اجازه می‌دهد تا دولتی به رهبری حریری تشکیل دهند. با این شرط که شرکای ائتلافی حزب‌الله بتوانند کنترل بیشتری بر وزارتخانه‌های حاکمیتی لبنان داشته باشند. این شیوه به بیروت کمک می‌کند تا از فشارهای بین‌المللی ناشی از مدیریت مستقیم وزارتخانه‌ها به دست افراد حزب‌الله رهایی یابد. زیرا حزب‌الله یک گروه تروریستی شناخته می‌شود. در عین حال اگر هم مدیریت این وزارتخانه‌ها مطلوب نبود حزب‌الله هم از شر سرزنش‌های داخلی در امان خواهد بود. با این‌همه حتی اگر حزب‌الله اداره وزارتخانه‌های حاکمیتی را به احزاب دیگر واگذار کند از قرار قصد دارد مستقیماً کنترل یک وزارتخانه خدماتی کلیدی را در دست بگیرد. یعنی وزارت بهداشت عمومی.

یک گزینه مالی جانشین

بعد از سه وزارتخانه دفاع آموزش و پرورش و کشور وزارت بهداشت لبنان چهارمین وزارتخانه‌ای است که بخش بزرگی از بودجه لبنان یعنی ۳۳۸ میلیون دلار در سال را به خود اختصاص داده است. و در حالی که بخش مهمی از بودجه سه وزارتخانه دیگر صرف حقوق کارکنان این وزارتخانه‌ها می‌شود. بخش عمده بودجه وزارت بهداشت مستقیماً در اختیار مردم قرار می‌گیرد.

چنانکه گزارش می‌شود حزب‌الله خواهان دستیابی به گردش پول نقدی این وزارتخانه است. چرا که نگران از دست دادن بخشی از حمایت مالی‌اش از سوی ایران است. مسلماً حمایت از شبه‌نظامیان شیعه خارجی به عنوان یکی از اولویت‌های اصلی بودجه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران باقی خواهد ماند. با این حال با توجه به تحریم‌های سخت‌تر آمریکا ظاهراً حزب‌الله دیگر اطمینان ندارد ۷۰۰ میلیون دلاری که بنا به تخمین سالانه از ایران دریافت می‌کند در عمل به‌سادگی قابل تأمین باشد. پولی که بیشتر مبلغ آن باید تا ۴ نوامبر

دریافت می‌شد. همچنین اگر تنش رو به افزایش بین ایران و اسرائیل منجر به جنگی منطقه‌ای شود حزب‌الله از این می‌ترسد که تهران نتواند پول بازسازی لبنان را پس از چنان جنگی تامین کند کاری که بعد از آتش‌افروزی‌های سال ۲۰۰۶ انجام داد.

نگرانی دیگر از این واقعیت ریشه می‌گیرد که ایران عملیات نظامی منطقه‌ای را به اولویت شماره یک خود تبدیل کرده است. در نتیجه بخش بزرگی از بودجه ایران برای شبه‌نظامیان شیعه به فعالیت‌های نظامی اختصاص یافته و بنابراین حمایت مالی از شبکه‌های خدمات اجتماعی حزب‌الله کاهش پیدا کرده و منجر به محدود شدن قابل توجه این خدمات شده است. امروزه سربازان حزب‌الله و خانواده‌هایشان بهره‌مندان اصلی این خدمات‌اند و دیگر بسیاری از اعضای غیرنظامی و هوادارانی که زمانی از این بذل و بخشش‌ها بهره‌مند بودند به آن دسترسی ندارند و اکنون با چشمانداز کاهش دستمزدها و مشاغل روبه‌رو شده‌اند. این روند همراه با جنگ فرسایشی در سوریه موجب نارضایتی در میان جامعه شیعیان لبنان شده است.

برخی گزارش‌ها حاکی از آن است که حزب‌الله برای پرداخت غرامت به خانواده‌های جنگجویانی که در جنگ کشته یا مجروح شده‌اند در زحمت است. به عنوان مثال «بنیاد شهدا» برای کمک‌های مالی درمانی و حمایت‌های اجتماعی از بستگان کسانی که در جنگ کشته شده‌اند تاسیس شده و «بنیاد جانبازان» برای کمک به شهروندانی که در جریان درگیری‌های بین لبنان و اسرائیل و سایر عملیات‌ها زخمی شده‌اند. اما این روزها بر اساس بسیاری از گزارش‌های محلی خدمات درمانی حزب‌الله که شامل پنج بیمارستان و صدها مراکز درمانی درمانگاه مطب دندانپزشکی و مراکز سلامت روان می‌شود به سختی می‌تواند نیازهای سربازان مجروح و خانواده‌هایشان را برآورده کند. بر مبنای میانگین نرخ کشته به زخمی در جنگ‌های مدرن این گروه ممکن است مراقبت از مجروحانی تا ۹۰۰۰ نفر را بر عهده داشته باشد.

این مسئله علت اصلی عزم حزب‌الله برای تحت کنترل گرفتن وزارت بهداشت است. با این کار فشار مالی از روی دوش این گروه برداشته می‌شود و این شبه‌نظامیان را قادر می‌سازد تا سیستم درمانی امور جانبازان خود را اجرا کنند حتی اگر حمایت مالی ایران به خاطر اعمال تحریم‌ها کاهش یابد.

فشار بین‌المللی

مطمئناً ترکیب دولت آینده پیامدهایی برای دریافت کمک‌های خارجی دارد. حتی اگر حزب‌الله خود را محدود به اداره وزارت بهداشت سازد چرا که این گروه تماماً یا بخش‌هایی از آن از سوی ایالات متحده و برخی کشورهای اروپایی و دولت‌های مختلف منطقه خلیج به عنوان یک سازمان تروریستی شناخته شده است. تا کنون حریری علناً با کنترل حزب‌الله بر وزارت بهداشت مخالفت نکرده اما هفته گذشته گفت که بانک جهانی یا سازمان‌های بین‌المللی دیگر ممکن است حمایت مالی‌شان را از این وزارتخانه متوقف کنند. اتحادیه اروپا به تنهایی و تحت عناوین مختلف سالانه حدود ۸۸ میلیون یورو در اختیار بخش بهداشت عمومی لبنان قرار می‌دهد تا صرف امور ناشی از سرریز جنگ سوریه به لبنان کند. اگر حزب‌الله کنترل وزارت بهداشت را در دست بگیرد قادر خواهد بود که به بخشی از این کمک‌های مالی به هزینه پناهندگان سوری دسترسی پیدا کند.

سفارت ایالات متحده آمریکا در بیروت به نوبه خود تهدید کرده که هرگونه کمک مالی آمریکا یا کمک‌های بین‌المللی را به وزارتخانه‌های تحت کنترل حزب‌الله قطع خواهد کرد. اگرچه واشنگتن هیچ کمک مالی مستقیمی به وزارت بهداشت لبنان نمی‌کند اما از بازیگران اصلی در بانک جهانی و دیگر سازمان‌های بین‌المللی است که از این وزارتخانه حمایت می‌کنند.

مقامات حزب‌الله به سرعت نسبت به این تهدیدات واکنش نشان دادند و اعلام کردند که نخست‌وزیر حریری و نبیه بری رئیس مجلس و میشال عون رئیس‌جمهور لبنان قبلاً با واگذار کردن وزارت بهداشت به حزب‌الله موافقت کرده‌اند و این توافق نباید تحت فشار آمریکا نقض شود. محمد فنیس از اعضای ارشد حزب‌الله که به عنوان وزیر جوانان و ورزش در دولت موقت کنونی خدمت می‌کند در مصاحبه اخیرش با شبکه تلویزیونی المنار متعلق به حزب‌الله اظهارات مشابهی کرده است.

رویکرد پایین به بالا

البته حتی اگر حزب‌الله در نهایت از کنترل بر وزارتخانه‌های خدماتی و حاکمیتی صرف نظر کند شرکای ائتلافی آن - یعنی جنبش میهنی آزاد و جنبش امل - به احتمال زیاد کنترل وزارتخانه‌های دفاع اقتصاد امور خارجه و وزارت انرژی را در دست خواهند گرفت. به این ترتیب حزب‌الله به تصمیم‌گیرنده بالفعل در تمام این وزارتخانه‌ها تبدیل خواهد شد.

بعلاوه این گروه می‌تواند بدون در اختیار داشتن صندوق‌های کابینه به بخش مهمی از منابع مالی دولتی دسترسی داشته باشد. بر اساس گزارش‌ها مقامات حزب‌الله به جنبش امل اطلاع داده‌اند که مسئولیت توزیع نیمی از مشاغل دولتی را که طبق قانون اساسی به شیعیان لبنان اختصاص یافته برعهده خواهند داشت. به طور سنتی امل از این امتیاز برای حفظ پایگاه‌های حمایتی‌اش استفاده می‌کرده است. با این حال با کاهش دلارهای توزیعی از طرف حامیان حزب‌الله دیگر نمی‌تواند این ثروت بادآورده و مهم را به امل

واگذار کند^۱ در نهایت این رویکرد متضمن سه مزیت مهم برای حزب الله است: (۱) کاهش فشار مالی (۲) ایجاد شغل و برقراری حقوق برای پایگاه حمایتی خود و جنگجویان حزب الله (۳) ایجاد وضعیتیتی که در آن نهادهای امنیتی و نظامی کشور از این گروه و پایگاه آن در برابر تحریم‌های بین‌المللی یا حتی برخورد نظامی محافظت کنند^۲

توصیه‌های سیاست‌گذاری

حق با حریری است وقتی می‌گوید کنترل حزب الله بر وزارت بهداشت و سایر خدمات دولتی عواقب بین‌المللی خواهد داشت که ورای بخش بانکداری شامل تحریم‌های بالقوه بی‌سابقه بر نهادهای دولتی خواهد بود^۳ تا کنون واشنگتن از تحریم بیمارستان‌های تحت کنترل حزب الله خودداری کرده است اما این بدان معنی نیست که اگر این گروه کنترل وزارت بهداشت را خودش در دست بگیرد آمریکا این کار را نخواهد کرد^۴ به علاوه کمک‌های مالی از سوی سازمان‌های بین‌المللی نیز ممکن است قطع شود^۵ همین هفته گذشته کنگره آمریکا قانون جلوگیری از حمایت‌های مالی بین‌المللی از حزب الله (HIFPA) را اصلاح کرد و محدودیت‌های بیشتری برای موسسات و افرادی که به این گروه کمک می‌کنند در نظر گرفت و اصلاح این قانون در آینده می‌تواند نهادهای دولتی تحت کنترل حزب الله را هم هدف قرار دهد^۶

کمک نظامی ایالات متحده به نیروهای مسلح لبنان نیز ابدی نیست^۷ اگرچه ستاد فرماندهی کل ایالات متحده به حمایت از نیروهای **مسلح لبنان** (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/u.s.-security-assistance-to-lebanon-at-risk>) ادامه می‌دهد کنگره آمریکا قوی‌تر شدن رابطه ارتش ملی لبنان با حزب الله را نادیده نخواهد گرفت^۸

همانطور که پیش‌تر اشاره شد حریری شاید از نظر سیاسی به قدر کافی قدرتمند نباشد که بتواند مانع از کنترل حزب الله بر وزارت بهداشت لبنان شود^۹ با این حال واشنگتن و نهادهای بین‌المللی دیگر که به موسسات لبنانی کمک می‌کنند باید به ارائه هشدارها به میشل عون رئیس‌جمهور لبنان و دیگر سیاست‌گذاران و قانون‌گذاران بیروت ادامه دهند که اگر بخش بهداشت برای ریخت‌وپاش‌های حزب الله بودجه تامین کند باید با عواقب آن نیز روبه‌رو شود^{۱۰} با توجه به بحران مالی پیش روی لبنان و قوانین جدید ایالات متحده که منابع مالی حزب الله را در داخل لبنان هدف گرفته است آخرین چیزی که اکنون لبنان نیاز دارد در خطر قراردادن بخش بهداشت این کشور است^{۱۱}

*حنین عدار روزنامه نگار و پژوهشگر باسابقه لبنانی هموند مهمان فریدمن در انستیتو واشنگتن است^{۱۲}

RECOMMENDED

BRIEF ANALYSIS

Iran Takes Next Steps on Rocket Technology

فوریه ۲۰۲۲ ۱۱

Farzin Nadimi

(/policy-analysis/iran-takes-next-steps-rocket-technology)

BRIEF ANALYSIS

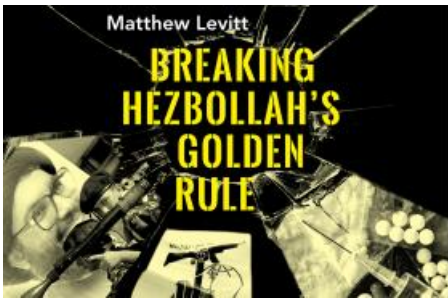
Saudi Arabia Adjusts Its History, Diminishing the Role of Wahhabism

فوریہ ۲۰۲۲ ۱۱

Simon Henderson

[\(/policy-analysis/saudi-arabia-adjusts-its-history-diminishing-role-wahhabism\)](/policy-analysis/saudi-arabia-adjusts-its-history-diminishing-role-wahhabism)

ARTICLES & TESTIMONY

Podcast: Breaking Hezbollah's Golden Rule

فوریہ ۲۰۲۲ ۹

Matthew Levitt

[\(/policy-analysis/podcast-breaking-hezbollahs-golden-rule\)](/policy-analysis/podcast-breaking-hezbollahs-golden-rule)

TOPICS

[\(fa/policy-analysis/dmkrazy-w-aslah/\)](/policy-analysis/dmkrazy-w-aslah/) دمکراسی و اصلاح

[\(fa/policy-analysis/rb-w-aslam-syasy/\)](/policy-analysis/rb-w-aslam-syasy/) عرب و اسلام سیاسی

[\(fa/policy-analysis/trwrysm/\)](/policy-analysis/trwrysm/) تروریسم

[\(fa/policy-analysis/anrzh-y-w-aqtsad/\)](/policy-analysis/anrzh-y-w-aqtsad/) انرژی و اقتصاد

REGIONS & COUNTRIES

[\(fa/policy-analysis/lbnan/\)](/policy-analysis/lbnan/) لبنان